

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 21. septembra 2017*

„Predhodno odločanje – Direktiva 2005/36/ES – Priznavanje poklicnih kvalifikacij – Zobotehniki – Pogoji za opravljanje poklica v državi članici gostiteljici – Zahteva po obveznem posredovanju zobozdravnika – Uporaba te zahteve za klinične zobotehnike, ki poklic opravljajo v državi članici izvora – Člen 49 PDEU – Svoboda ustanavljanja – Omejitev – Upravičenost – Zagotavljanje varovanja javnega zdravja kot cilj v splošnem interesu – Sorazmernost“

V zadevi C-125/16,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Prim'Awla tal-Qorti Ċivili (prvi senat sodišča za civilne zadeve, Malta) z odločbo z dne 23. februarja 2016, ki je na Sodišče prispela 29. februarja 2016, v postopku

Malta Dental Technologists Association,

John Salomone Reynaud

proti

Superintendent tas-Sahha Pubblika,

Kunsill tal-Professjonijiet Kumplimentari għall-Mediċina,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi L. Bay Larsen, predsednik senata, M. Vilaras, J. Malenovský, M. Safjan (poročevalec) in D. Šváby, sodniki,

generalni pravobranilec: P. Mengozzi,

sodni tajnik: R. Schiano, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 2. marca 2017,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Malta Dental Technologists Association in J. S. Reynauda T. Azzopardi, odvetnik,
- za Kunsill tal-Professjonijiet Kumplimentari għall-Mediċina S. Bailey in V. Cuschieri, odvetnika,
- za malteško vlado A. Buhagiar, agentka,

* Jezik postopka: malteščina.

- za češko vlado J. Vláčil in M. Smolek, agenta,
- za špansko vlado A. Rubio González in A. Gavela Llopis, agenta,
- za italijansko vlado G. Palmieri, agentka, skupaj z M. Russo, avvocato dello Stato,
- za avstrijsko vlado G. Eberhard, agent,
- za poljsko vlado B. Majczyna, agent,
- za Evropsko komisijo H. Støvlbæk in J. Aquilina, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 1. junija 2017

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 49, 52 in 56 PDEU ter Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/36/ES z dne 7. septembra 2005 o priznavanju poklicnih kvalifikacij (UL 2005, L 255, str. 22), kakor je bila spremenjena z Direktivo 2013/55/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. novembra 2013 (UL 2013, L 354, str. 132) (v nadaljevanju: Direktiva 2005/36).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Malta Dental Technologists Association (malteško združenje zobotehnikov, v nadaljevanju: MDTA) in J. S. Reynaudom ter Superintendent tas-Saħħa Pubblika (javnozdravstveni nadzornik, Malta) (v nadaljevanju: nadzornik) in Kunsill tal-Professjonijiet Kumplimentari għall-Medicina (svet za poklice, komplementarne medicini, Malta) (v nadaljevanju: SPKM) glede vloge za priznanje poklicnih kvalifikacij kliničnih zobotehnikov (v nadaljevanju: KZT) na Malti.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 V uvodni izjavi 3 Direktive 2005/36 je navedeno:

„Zagotovilo, ki ga daje ta direktiva osebam, ki so pridobile svoje poklicne kvalifikacije v eni državi članici, da bodo imele dostop do istega poklica in ga opravljale v drugi državi članici z enakimi pravicami, kot jih imajo državljani te države, ne vpliva na obveznost migranta, da izpolni vse nediskriminatorne pogoje za opravljanje poklica, ki jih lahko določi ta država članica, če so objektivno upravičeni in sorazmerni.“

- 4 Člen 1 te direktive, naslovljen „Namen“, določa:

„Ta direktiva določa pravila, v skladu s katerimi država članica, ki pogojuje dostop do reguliranih poklicev ali njihovo opravljanje na svojem ozemlju s posebnimi poklicnimi kvalifikacijami (v nadaljnjem besedilu: država članica gostiteljica), priznava poklicne kvalifikacije, pridobljene v eni ali več državah članicah (v nadaljnjem besedilu: država članica izvora), ki omogočajo imetniku navedenih kvalifikacij, da tam opravlja isti poklic, kot zadosten pogoj za dostop do in opravljanje tega poklica.“

Ta direktiva določa tudi pravila glede delnega dostopa do reguliranega poklica in priznavanja poklicnega usposabljanja, opravljenega v drugi državi članici.“

5 Člen 3 navedene direktive, naslovljen „Opredelitev pojmov“, v odstavku 1 določa:

„Za namene te direktive se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (a) ‚reguliran poklic‘: poklicna dejavnost ali skupina poklicnih dejavnosti, katerih dostop do, opravljanje ali enega od načinov opravljanja neposredno ali posredno določajo zakoni ali drugi predpisi glede posebnih poklicnih kvalifikacij [...]
- (b) ‚poklicne kvalifikacije‘: kvalifikacije, ki se izkazujejo z dokazili o formalnih kvalifikacijah, potrdilom o kompetenci, navedenim v členu 11(a)(i), in/ali poklicnimi izkušnjami;
- (c) ‚dokazila o formalnih kvalifikacijah‘: diplome, spričevala in druga dokazila o uspešno dokončanem poklicnem usposabljanju, pridobljenem predvsem v Skupnosti, ki jih izda organ v državi članici, imenovan v skladu z zakoni ali drugimi predpisi te države članice. Kadar se prvi stavek te opredelitve ne uporablja, se dokazila o formalnih kvalifikacijah, navedena v odstavku 3, obravnavajo kot dokazila o formalnih kvalifikacijah;

[...]

- (e) ‚regulirano izobraževanje in usposabljanje‘: kakršno koli usposabljanje, ki je posebej namenjeno opravljanju določenega poklica in ki zajema program ali programe, dopolnjene, kadar je to primerno, s poklicnim usposabljanjem ali pripravništvom oziroma strokovno prakso.

[...]“

6 Člen 4 te direktive, naslovljen „Učinki priznavanja“, določa:

„1. Priznavanje poklicnih kvalifikacij s strani države članice gostiteljice omogoča upravičencem dostop do tistega poklica v tej državi članici, za katerega so usposobljeni v državi članici izvora, in njegovo opravljanje v državi članici gostiteljici pod enakimi pogoji, kot veljajo za njene državljane.

2. Za namene te direktive je poklic, ki ga prosilec želi opravljati v državi članici gostiteljici, enak poklicu, za katerega je usposobljen v državi članici izvora, če so dejavnosti, ki jih poklic zajema, primerljive.

3. Z odstopanjem od odstavka 1 se delni dostop do poklica v državi članici gostiteljici dovoli pod pogoji iz člena 4f.“

7 Člen 4f Direktive 2005/36, naslovljen „Delni dostop“, določa:

„1. Pristojni organ države članice gostiteljice odobri delni dostop do poklicne dejavnosti na svojem ozemlju za vsak primer posebej in samo, če so izpolnjeni vsi naslednji pogoji:

- (a) strokovnjak je popolnoma kvalificiran, da v državi članici izvora opravlja poklicno dejavnost, za katero je mogoče v državi članici gostiteljici odobriti delni dostop;

[...]“

8 Poglavje I Naslova III te direktive je naslovljeno „Splošni sistem priznavanja dokazil usposobljenosti“. To poglavje vsebuje člene od 10 do 14 navedene direktive.

9 Člen 10 te direktive, naslovljen „Področje uporabe“, določa:

„To poglavje se uporablja za vse poklice, ki niso zajeti v poglavjih II in III tega naslova [...]“

10 Člen 11 Direktive 2005/36, naslovljen „Ravni kvalifikacije“, zajema kvalifikacije za namene člena 13 in člena 14(6) te direktive.

11 Člen 13 navedene direktive, naslovljen „Pogoji za priznavanje“, v odstavku 1, prvi pododstavek, določa:

„Če se za dostop do in opravljanje reguliranega poklica v državi članici gostiteljici zahtevajo posebne poklicne kvalifikacije, pristojni organ navedene države članice prosilec dovolj dostop do in opravljanje tega poklica pod enakimi pogoji, kot veljajo za državljane navedene države članice, če imajo potrdilo o kompetenci ali dokazila o formalnih kvalifikacijah iz člena 11, ki jih zahteva druga država članica za dostop do in opravljanje tega poklica na njenem ozemlju.“

12 Poglavje III Naslova III Direktive 2005/36 je naslovljeno „Priznavanje na podlagi usklajevanja minimalnih pogojev usposobljenosti“. V tem poglavju so člani od 21 do 49 te direktive.

13 Člen 34 Direktive 2005/36, naslovljen „Osnovno zobozdravstveno usposabljanje“, določa:

„1. Za sprejem v osnovno zobozdravstveno usposabljanje se zahteva diploma ali spričevalo, ki omogoča dostop do zadevnih študijev na univerzah ali visokošolskih ustanovah, ki jim je priznan enakovreden status, v državi članici.

[...]

3. Osnovno zobozdravstveno usposabljanje mora zagotoviti, da oseba pridobi naslednja znanja in veščine:

- (a) primerno poznavanje ved, na katerih temelji zobozdravstvo, in dobro razumevanje znanstvenih metod, vključno z načeli o merjenju bioloških funkcij, presojo znanstveno dokazanih dejstev in analizo podatkov;
- (b) primerno poznavanje organizma, fiziologije in obnašanja zdravih in bolnih oseb kako[r] tudi vpliva naravnega in družbenega okolja na zdravstveno stanje človeka, če ti dejavniki vplivajo na zobozdravstvo;
- (c) primerno poznavanje zgradbe in delovanja zdravega in bolnega zobovja, ustne votline, čeljusti in s tem povezanih tkiv ter njihove povezanosti s splošnim zdravstvenim stanjem in fizično in socialno dobrobit[io] pacienta;
- (d) primerno poznavanje kliničnih panog in metod, ki zobozdravniku dajejo razumljivo sliko o nepravilnostih, poškodbah in boleznih zobovja, ustne votline, čeljusti in s tem povezanih tkiv ter poznavanje preventivnega, diagnostičnega in terapevtskega zobozdravstva;
- (e) ustrezne klinične izkušnje pod primernim nadzorom.

To usposabljanje mora zagotoviti strokovna znanja, potrebna za izvajanje vseh dejavnosti, ki vključujejo preventivo, diagnostiko in zdravljenje nepravilnosti in bolezni zobovja, ustne votline, čeljusti in s tem povezanih tkiv.“

14 Člen 36 te direktive, naslovljen „Opravljanje dejavnosti zobozdravnikov“, določa:

„1. V tej direktivi so poklicne dejavnosti zobozdravnikov dejavnosti, opredeljene v odstavku 3 in ki se opravljajo v okviru poklicnih kvalifikacij, navedenih v točki 5.3.2 Priloge V.

2. Poklic zobozdravnika temelji na zobozdravstvenem usposabljanju iz člena 34 in predstavlja poseben poklic, ki se loči od zdravnikov splošne medicine in zdravnikov specialistov. Za opravljanje dejavnosti zobozdravnika so potrebna dokazila o formalnih kvalifikacijah, navedena v točki 5.3.2 Priloge V. [...]

3. Države članice zagotovijo, da imajo zobozdravniki na splošno dostop do in da opravljajo dejavnosti preventive, diagnostike in zdravljenja nepravilnosti in boleznih zobovja, ustne votline, čeljusti in s tem povezanih tkiv, ob ustreznem upoštevanju predpisov in pravil poklicne etike v času referenčnih datumov, navedenih v točki 5.3.2 Priloge V.“

Malteško pravo

15 Člen 2 Att dwar il-Professjonijiet tas-Saħħa (Kapitolu 464 tal-Liġijiet ta' Malta) (zakon o zdravstvenih poklicih (poglavje 464 malteške zakonodaje)) določa, da je „strokovnjak, ki opravlja poklic, komplementaren medicini“ „zdravstveni delavec, katerega ime je vpisano v register poklicev, komplementarnih medicini, iz člena 28“.

16 Člen 25(1) tega zakona določa:

„Nihče ne sme opravljati poklica, komplementarnega medicini, če njegovo ime ni v skladu z določbami tega zakona vpisano v zadevni register, ki ga vodi [SPKM].“

17 Člen 28(1) navedenega zakona določa:

„[SPKM] vodi ločene registre za vsak poklic, komplementaren medicini, iz priloge III, [...] v katere se po prejetju vloge, ki jo za ta namen vloži zadevna oseba, vpiše ime katerega koli državljanca Malte ali države članice, ki ima:

- (a) predpisane kvalifikacije, pridobljene na univerzi na Malti ali ustanovi za usposabljanje ali po usposabljanju, ki ga za poklic, za katerega se vodi ločen register, organizira ministrstvo za zdravje, ali
- (b) kvalifikacije, pridobljene v državi članici in priznane v skladu z zakonom o vzajemnem priznavanju kvalifikacij ali katerim koli predpisom, sprejetim na njegovi podlagi, ali
- (c) kvalifikacije za zadevni poklic, pridobljene na kateri koli drugi univerzi, visokošolski ustanovi ali šoli, ki jo prizna [SPKM],

če lahko [SPKM] za to kvalifikacijo zahteva, da zadevna oseba uspešno opravi strokovni preizkus in preizkus znanja jezika.“

18 V prilogi III k zakonu o zdravstvenih poklicih (poglavje 464 malteške zakonodaje), v kateri so naštetih poklici, komplementarni medicini, je naveden poklic zobotehnika, ne pa tudi poklic KZT.

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 19 MDTA in J. S. Reynaud sta pri predložitvenem sodišču vložila predlog za priznanje poklicnih kvalifikacij KZT na Malti. S tožbo sta predlagala, naj se nadzorniku in SPKM odredi, naj na Malti registrirata KZT, ki so priznani v drugih državah članicah, in tem zobotehnikom omogočita opravljanje poklica v tej državi članici. MDTA in J. S. Reynaud sta poleg tega želela pridobiti izjavo, da lahko KZT poklic opravljajo brez tega, da bi bolnike k njim napotili zobozdravniki.
- 20 KZT so strokovnjaki na področju zobnih pripomočkov, vključno z izdelovanjem zobnih protez ali umetnih zob, ki opravljajo tudi popravila in spremembe zobnih protez in protetike.
- 21 MDTA in J. S. Reynaud pojasnjujeta, da dejavnost KZT za bolnike ne povzroči tveganja nepopravljive škode, ker je edina posledica, če ima zobni pripomoček napako, ta, da je treba ta pripomoček popraviti ali zamenjati.
- 22 Iz predložitvene odločbe izhaja, da KZT na Malti niso priznani in zato tam ne morejo opravljati poklica, v tej državi članici so namreč priznani in registrirani zgolj zobotehniki.
- 23 MDTA in J. S. Reynaud ne predlagata, naj se poklic KZT prizna kot poklic s področja zdravstva, ki bi bil ločen od poklica zobotehnikov, ampak da naj se KZT vpiše v register zobotehnikov, ki ga vodi SPKM.
- 24 Predložitveno sodišče navaja, da se predlog MDTA in J. S. Reynauda nanaša na čezmejno opravljanje poklica KZT s strani posameznikov, ki želijo na Malti ustanoviti sedež. Dodaja, da malteška ureditev glede tega ne izvaja nikakršnega razlikovanja med malteškimi državljani in državljani drugih držav članic, ker poklic KZT ni priznan na splošno, brez razlikovanja na podlagi državljanstva zadevnih oseb.
- 25 Ker je Prim'Awla tal-Qorti Ċivili (prvi senat sodišča za civilne zadeve, Malta) menilo, da je rešitev spora o glavni stvari odvisna od razlage členov 49, 52 in 56 PDEU ter Direktive 2005/36, je prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

- „1. Ali prepoved malteških zdravstvenih organov oziroma njihova zavrnitev odobritve priznanja poklica [KZT] ali denturista, pri čemer je posameznikom iz drugih držav članic, ki so v zvezi s tem vložili vlogo, kljub neobstoju diskriminacije v zakonodaji onemogočeno, da bi na Malti opravljali svoj poklic, ni v skladu z načeli in zakonskimi določbami, ki urejajo vzpostavitev enotnega trga, zlasti tistimi, ki izhajajo iz členov 49, 52 in 56 PDEU, v okoliščinah, v katerih ni tveganja za javno zdravje?
2. Ali bi bilo treba za [KZT] uporabiti Direktivo 2005/36, ob upoštevanju dejstva, da bi bila edina posledica, če se izkaže, da ima zobna proteza napako, ta, da bi bilo treba zobni pripomoček z napako spremeniti ali zamenjati, brez tveganja za bolnika?
3. Ali je lahko prepoved malteških zdravstvenih organov, ki se v obravnavani zadevi izpodbija, namenjena zagotavljanju visoke ravni varstva javnega zdravja, če je mogoče katero koli zobno protezo z napako zamenjati brez tveganja za bolnika?
4. Ali lahko to, kako nadzornik razlaga in izvaja Direktivo 2005/36 v zvezi s [KZT], ki so zaprosili za priznanje s strani teh malteških zdravstvenih organov, pomeni kršitev načela sorazmernosti?“

Dopustnost predloga za sprejetje predhodne odločbe

- 26 Malteška vlada v pisnih stališčih trdi, da so vprašanja, ki jih je postavilo predložitveno sodišče, nedopustna, ker so bila, prvič, oblikovana v prezgodnji fazi nacionalnega postopka, ker strankam še ni bila dana možnost, da predložijo svoje dokaze, drugič, ker temeljijo na napačni predpostavki, da je dejavnost KZT brez tveganja za človeško zdravje, in, tretjič, ker temeljijo na napačni ugotovitvi, da KZT iz drugih držav članic na Malti opravljajo svojo poklicno dejavnost.
- 27 Avstrijska vlada v pisnem stališču dvomi, da je Sodišče pristojno, da odgovori na postavljena vprašanja, ker spor o glavni stvari nima čezmejnih elementov, ker je MDTA, ki je vložila tožbo pri predložitvem sodišču, malteško združenje.
- 28 V zvezi s tem je treba navesti, da se domneva upoštevnost vprašanj v zvezi z razlago prava Unije, ki jih postavi nacionalno sodišče v normativnem in dejanskem okviru, ki ga opredeli v okviru lastne odgovornosti in katerega pravilnosti Sodišče ne preizkuša. Predlog nacionalnega sodišča je mogoče zavreči samo, če je očitno, da zahtevana razlaga prava Unije nima nobene zveze z dejanskim stanjem ali predmetom spora v postopku v glavni stvari, če je problem hipotetičen ali če Sodišče nima na voljo pravnih in dejanskih elementov, da bi lahko na postavljena vprašanja dalo koristne odgovore (glej zlasti sodbo z dne 6. septembra 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, točka 20 in navedena sodna praksa).
- 29 Poleg tega se nacionalno sodišče odloči, v kateri fazi postopka je treba Sodišču predložiti vprašanje za predhodno odločanje (sodba z dne 17. aprila 2007, AGM-COS.MET, C-470/03, EU:C:2007:213, točka 45 in navedena sodna praksa).
- 30 V zvezi s čezmejnimi elementi spora o glavni stvari, za katerega avstrijska vlada trdi, da ni podan, je treba poleg tega, da se vprašanja ne nanašajo zgolj na določbe Pogodbe DEU, temveč tudi na Direktivo 2005/36, navesti, da se je predložitveno sodišče na Sodišče obrnilo v okviru postopka glede zakonitosti nacionalnih določb, ki ga je sprožilo združenje zoboteknikov, in sicer MDTA, ki se ne uporabljajo le za malteške državljane, temveč tudi za državljane drugih držav članic. Zato bo imela odločitev, ki jo bo to sodišče sprejelo na podlagi sodbe Sodišča, učinke tudi za zadnjenavedene državljane (glej v tem smislu sodbi z dne 8. maja 2013, Libert in drugi, C-197/11 in C-203/11, EU:C:2013:288, točka 35, in z dne 15. novembra 2016, Ullens de Schooten, C-268/15, EU:C:2016:874, točka 51).
- 31 Iz tega izhaja, da je predlog za sprejetje predhodne odločbe dopusten.

Vsebinska presoja

- 32 Predložitveno sodišče z vprašanji, ki jih je treba preučiti skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba določbe Pogodbe DEU o temeljnih svoboščinah in Direktivo 2005/36 razlagati tako, da nasprotujejo ureditvi države članice, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, ki določa, da je treba dejavnost zobotehnikarja opravljati v sodelovanju z zobozdravnikom, v delu, v katerem se ta zahteva v skladu z navedeno ureditvijo uporablja za KZT, ki so poklicne kvalifikacije pridobili v drugi državi članici in želijo poklic opravljati v tej prvi državi članici.
- 33 Uvodoma je treba opozoriti, da Direktiva 2005/36 v skladu s svojim členom 1 določa pravila, v skladu s katerimi država članica, in sicer država članica gostiteljica, ki dostop do reguliranih poklicev ali njihovo opravljanje na svojem ozemlju pogojuje s posebnimi poklicnimi kvalifikacijami, poklicne kvalifikacije, pridobljene v eni ali več državah članicah, in sicer v državi članici ali državah članicah izvora, ki imetniku omogočajo, da tam opravlja isti poklic, priznava kot zadosten pogoj za dostop do in opravljanje tega poklica.

- 34 V skladu s členom 3(1)(a) te direktive „reguliran poklic“ pomeni poklicno dejavnost ali skupino poklicnih dejavnosti, katerih dostop do, opravljanje ali enega od načinov opravljanja neposredno ali posredno določajo zakoni ali drugi predpisi glede posebnih poklicnih kvalifikacij. Za opredelitev pojma „reguliran poklic“ v smislu navedene direktive se zato uporablja pravo Unije (sodba z dne 6. oktobra 2015, Brouillard, C-298/14, EU:C:2015:652, točka 36 in navedena sodna praksa).
- 35 Iz člena 3(1)(b), (c) in (e) Direktive 2005/36 je razvidno, da se pojem „posebne poklicne kvalifikacije“ iz člena 3(1)(a) te direktive nanaša na vsakršno kvalifikacijo, ki ustreza strokovnemu ali znanstvenemu naslovu, ki je posebej zasnovan za pripravo njihovih nosilcev na opravljanje določenega poklica (glej v tem smislu sodbo z dne 6. oktobra 2015, Brouillard, C-298/14, EU:C:2015:652, točka 38).
- 36 Kot izhaja iz predložitvene odločbe, je cilj dokazila o univerzitetnem usposabljanju, ki se v členu 28 zakona o zdravstvenih poklicih (poglavje 464 malteške zakonodaje) zahteva za možnost opravljanja poklicev, komplementarnih medicini, prav priprava njegovega imetnika na opravljanje teh poklicev. Priloga III k navedenemu zakonu pa med poklici, komplementarnimi medicini, navaja poklic zobotehnika.
- 37 Zato je treba ob tem, da predložitveno sodišče preveri spoštovanje člena 3(1)(b), (c) in (e) Direktive 2005/36 v zvezi z zahtevami glede poklicne kvalifikacije zobotehnikov, ki jo določa malteško pravo, ugotoviti, da je na Malti poklic zobotehnika reguliran poklic v smislu člena 3(1)(a) te direktive.
- 38 Ker se določbe poglavij II in III Naslova III Direktive 2005/36 ne nanašajo na poklic zobotehnika, zanj velja splošni sistem priznavanja dokazil o usposabljanju, določen v Poglavju I tega naslova, zlasti v členih od 10 do 14 te direktive.
- 39 Člen 13(1), prvi pododstavek, navedene direktive določa, da če se za dostop do in opravljanje reguliranega poklica v državi članici gostiteljici zahtevajo posebne poklicne kvalifikacije, pristojni organ navedene države članice prosilcem dovoli dostop do in opravljanje tega poklica pod enakimi pogoji, kot veljajo za državljane navedene države članice, če imajo potrdilo o kompetenci ali dokazila o formalnih kvalifikacijah iz člena 11 te direktive, ki jih zahteva druga država članica za dostop do in opravljanje tega poklica na njenem ozemlju.
- 40 Izraz „tega poklica“ iz člena 13(1), prvi pododstavek, Direktive 2005/36 je treba razumeti tako, da se nanaša na poklice, ki so v državi članici izvora in gostiteljici glede dejavnosti, ki jih zajemajo, enaki, primerljivi ali v nekaterih primerih preprosto enakovredni (glej v tem smislu sodbo z dne 19. januarja 2006, Colegio de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos, C-330/03, EU:C:2006:45, točka 20).
- 41 Predložitveno sodišče mora za ugotovitev, ali gre dejansko za „ta poklic“ v smislu člena 13(1), prvi pododstavek, Direktive 2005/36, upoštevati vse dejavnosti, ki jih zajema zadevni poklic v obeh zadevnih državah članicah, to je poklic zobotehnika na Malti in poklic KZT v drugi državi članici (glej v tem smislu sodbo z dne 19. januarja 2006, Colegio de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos, C-330/03, EU:C:2006:45, točka 20).
- 42 V zvezi tem je treba ugotoviti, da iz spisa, predloženega Sodišču, izhaja, da v postopku v glavni stvari pristojni malteški organi, ker štejejo, da dejavnost in poklicne kvalifikacije KZT ustrezajo tistim, ki jo opravljajo oziroma imajo zobotehniki na Malti, KZT ne odrekajo dostopa do poklica zobotehnika.
- 43 V teh okoliščinah in ob preverjanju, ki ga mora predložitveno sodišče opraviti v skladu z merili iz člena 41 te sodbe, ni mogoče izključiti, da se poklic zobotehnika in KZT štejeta za „ta poklic“ v smislu člena 13(1), prvi pododstavek, Direktive 2005/36.
- 44 Poleg tega okoliščina, na katero je bilo opozorjeno v predložitveni odločbi, da kvalifikacije KZT, ki se zahtevajo v izvorni državi članici, presegajo kvalifikacije, ki se zahtevajo za zobotehnike, katerih poklic je reguliran v državi članici gostiteljici, v zvezi s tem ni upoštevna.

- 45 Po tej ugotovitvi je treba preučiti zahtevo, ki je postavljena v malteški ureditvi, da je treba dejavnost zobotehnika na Malti opravljati v sodelovanju z zobozdravnikom, ker ti zobotehniki niso pooblaščen, da bi delali v neposrednem stiku z bolniki brez posredovanja takega zdravnika.
- 46 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da pogoji za opravljanje poklica zobotehnika in KZT kot taki niso harmonizirani z Direktivo 2005/36.
- 47 Kot je v bistvu ugotovil generalni pravobranilec v točki 13 sklepnih predlogov, iz člena 4 Direktive 2005/36, kakor se ga razlaga ob upoštevanju njene uvodne izjave 3, namreč izhaja, da pogoje za opravljanje reguliranega poklica v skladu s pravom Unije določi država članica gostiteljica.
- 48 Zato se posameznik, ki v svoji izvorni državi članici opravlja poklic KZT, ne more sklicevati na Direktivo 2005/36, da bi ugovarjal zahtevi, da je treba poklic zobotehnika opravljati v sodelovanju z zobozdravnikom, kot je to v postopku v glavni stvari.
- 49 Kot je v bistvu opozoril generalni pravobranilec v točki 13 sklepnih predlogov, bi bila država članica pri nasprotni rešitvi prisiljena določiti pogoje za opravljanje poklica ob posnemanju pogojev, ki prevladujejo v drugih državah članicah, ta direktiva pa bi postala instrument za izogibanje pogojem za opravljanje reguliranih poklicev, ki pa niso bili harmonizirani.
- 50 Čeprav lahko nekatere dejavnosti KZT spadajo na področje dejavnosti zobozdravnika in čeprav člen 4f Direktive 2005/36 pod nekaterimi pogoji določa delni dostop do poklicne dejavnosti, je treba vsekakor opozoriti, da tožeči stranki iz postopka v glavni stvari nikoli nista v skladu z odstavkom 1, točka (a), tega člena zahtevali delnega dostopa do poklica zobozdravnika.
- 51 Zato je treba, ne da bi se bilo treba izreči o tem, ali bi bil tak delni dostop v obravnavani zadevi pravno mogoč, ugotoviti, da se v okoliščinah postopka v glavni stvari člen 4f Direktive 2005/36 ne uporablja.
- 52 Poleg tega je treba preučiti, ali je zahteva, da se poklic zobotehnika opravlja v sodelovanju z zobozdravnikom, glede vidikov pogoja opravljanja poklica zobotehnika ali KZT, ki z Direktivo 2005/36 niso harmonizirani, v skladu s Pogodbo DEU.
- 53 V zvezi s tem je treba opozoriti, da morajo države članice svoje pristojnosti za določitev pogojev iz prejšnje točke izvajati ob spoštovanju temeljnih pravic, ki so zagotovljene s Pogodbo DEU (glej po analogiji sodbo z dne 27. junija 2013, Nasiopoulos, C-575/11, EU:C:2013:430, točka 20 in navedena sodna praksa).
- 54 V skladu s členom 168(7) PDEU, kot ga razlaga sodna praksa Sodišča, pravo Unije res ne posega v pristojnost držav članic, da organizirajo zdravstvene storitve. Vendar morajo pri izvrševanju te pristojnosti spoštovati pravo Unije, zlasti določbe Pogodbe DEU o svobodi ustanavljanja, ki državam članicam prepovedujejo, da bi uvedle ali ohranile neupravičene omejitve pri izvajanju te svobode na področju zdravstvenega varstva (sodba z dne 26. septembra 2013, Ottica New Line, C-539/11, EU:C:2013:591, točka 24 in navedena sodna praksa).
- 55 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da lahko v delu, v katerem imajo KZT v državi članici izvora dovoljenje za delo v neposrednem stiku z bolniki brez obveznega posredovanja zobozdravnika, zahteva po takem posredovanju, ki jo za zobotehnike določa ureditev države članice gostiteljice, zmanjšuje privlačnost uresničevanja svobode ustanovitve sedeža, zagotovljene s členom 49 PDEU.
- 56 V skladu z ustaljeno sodno prakso je mogoče omejitve svobode ustanavljanja, ki se uporabijo brez diskriminacije na podlagi državljanstva, utemeljiti z nujnimi razlogi v splošnem interesu, če zagotavljajo uresničitev zelenega cilja in ne presegajo tega, kar je nujno za doseg tega cilja (sodba z dne 26. septembra 2013, Ottica New Line, C-539/11, EU:C:2013:591, točka 33 in navedena sodna praksa).

- 57 V postopku v glavni stvari zahteva po navedenem obveznem posredovanju temelji na predpostavki, da so zgolj posamezniki, ki so opravili zobozdravstveno usposabljanje iz člena 34 Direktive 2005/36 in imajo dokazilo o osnovnem zobozdravstvenem usposabljanju, dovolj kvalificirani za opravljanje dejavnosti preventive, diagnostike in zdravljenja nepravilnosti in bolezni zobovja, ustne votline, čeljusti in s tem povezanih tkiv iz člena 36(3) te direktive.
- 58 V teh okoliščinah je obvezna udeležba zobozdravnika pri oskrbi bolnika, za katerega zobotehnik opravlja svoje storitve, namenjena zagotavljanju varovanja javnega zdravja, ki je nujni razlog v splošnem interesu, ki lahko utemelji omejitev svobode ustanavljanja.
- 59 Zato je treba preveriti, ali je prepoved iz postopka v glavni stvari primerna za doseg cilja, ki mu sledi, in ali ne presega tega, kar je za to potrebno.
- 60 V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča je treba za presojo, ali država članica spoštuje načelo sorazmernosti, upoštevati, da sta zdravje in življenje ljudi najpomembnejša med dobrinami in interesi, varovanimi s Pogodbo DEU, in da države članice določijo raven, na kateri želijo zagotoviti varovanje javnega zdravja, in kako naj se ta raven doseže. Ker se lahko ta raven med državami članicami razlikuje, je treba tem priznati polje proste presoje na tem področju (glej v tem smislu sodbo z dne 19. oktobra 2016, Deutsche Parkinson Vereinigung, C-148/15, EU:C:2016:776, točka 30 in navedena sodna praksa).
- 61 Hkrati je treba nacionalne ukrepe, ki se nanašajo na varovanje javnega zdravja, obravnavati posebej pozorno (glej v tem smislu sodbo z dne 27. junija 2013, Nasiopoulos, C-575/11, EU:C:2013:430, točka 27).
- 62 Ob upoštevanju tveganja za zdravje bolnika, ki je značilno za vse dejavnosti iz člena 57 te sodbe, pomena cilja varovanja javnega zdravja in polja proste presoje, na katero je opozorjeno v točki 60 te sodbe in ki ga imajo države članice pri doseganju tega cilja, je treba, kot je navedel generalni pravobranilec v točkah od 26 do 30 sklepnih predlogov, ugotoviti, da je zahteva po obveznem posredovanju zobozdravnika primerna za doseganje navedenega cilja in ne presega tega, kar je za to potrebno.
- 63 Na podlagi vseh zgornjih ugotovitev je treba na postavljena vprašanja odgovoriti, da je treba člen 49 PDEU ter člen 4(1) in člen 13(1), prvi pododstavek, Direktive 2005/36 razlagati tako, da ne nasprotujejo ureditvi države članice, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, ki določa, da je treba dejavnost zobotehnika opravljati v sodelovanju z zobozdravnikom, v delu, v katerem se ta zahteva v skladu z navedeno ureditvijo uporablja za KZT, ki so poklicne kvalifikacije pridobili v drugi državi članici in želijo poklic opravljati v tej prvi državi članici.

Stroški

- 64 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

Člen 49 PDEU ter člen 4(1) in člen 13(1), prvi pododstavek, Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/36/ES z dne 7. septembra 2005 o priznavanju poklicnih kvalifikacij, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2013/55/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. novembra 2013, je treba razlagati tako, da ne nasprotujejo ureditvi države članice, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, ki določa, da je treba dejavnost zobotehnika opravljati v sodelovanju

z zobozdravnikom, v delu, v katerem se ta zahteva v skladu z navedeno ureditvijo uporablja za klinične zobotehniko, ki so poklicne kvalifikacije pridobili v drugi državi članici in želijo poklic opravljati v tej prvi državi članici.

Podpisi